

TOIMINTAOHJELMAN LUONNOS LÄTINMAAN SOSIALIDEMOKRATIAN IV EDUSTAJAKOKOUKSELLE³⁴

Työväenliikkeen vallankumouksellinen nousu Venäjällä, poliittisen kriisin kärjistyminen maassa, enemmän tai vähemmän läheisessä tulevaisuudessa seuraava talouspula, hoipertelu ja horjunta monien sosialidemokraattisten ryhmien ja kerhojen keskuudessa, — kaikki tämä pakottaa latvialaisia tietoisia työläisiä kääntymään tovereittensa puoleen kehottaen pontevasti valmistautumaan piakkoin koolle kutsuttavaan Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokoukseen sekä harkitsemaan tarkoin niitä tehtäviä, mitkä vallankumouksellisella sosialidemokratialla nyt ovat edessään.

Ryhmä Lätinmaan sosialidemokratian eri järjestöjen jäseniä esittää kaikille sosialidemokraattisille järjestöille ainehistoksi pohdintaa varten seuraavan *ohjelman*, joka sisältää katsomukset tärkeimmistä, demokraattisen työväenpuolueemme olemassaoloa ja sen toimintasuuntaa koskevista periaatekysymyksistä sekä erikoisesti sellaisista kysymyksistä, jotka Lätinmaan sosialidemokratian nykyinen Keskuskomitea niin uppiniskaisesti sivuuttaa tahi jotka se, meidän vakaan käsityksemme mukaan, ratkaisee väärin.

POLIITTISEN TILANTEEN JA SOSIALIDEMOKRATIAN YLEISTEN TAKTILLISTEN TEHTÄVIEN ARVIOINTI

Se ei ole kenellekään salaisuus, että vastavallankumouksen herruus on aiheuttanut sosialidemokraattien keskuudessa syvää aatteellista hajaannusta ja ajatusten horjuvaisuutta. Kaikkialla tavataan sosialidemokraatteja, jotka toveri An'in³⁵ aivan oikean sanonnan mukaan („Lutsh”, № 95) hoippuroivat „mikä minnekin, kuka kunnekin”. Sosialidemokraattisessa lehdistössä tuodaan esiin sellaisia katsantokantoja, ettei työläisten pidä valmistautua vallankumoukseen

eikä odottaa vallankumousta, että demokraattinen vallankumous on päättynyt j.n.e. Niin sanotut likvidaattorit („Nasha Zarja” ja „Lutsh”), joita Lätinmaan sosialidemokratian nykyinen Keskuskomitea tukee, perustavat kuitenkin jatkuvasti kaikki taktiikkaa koskevat mielipiteensä tuon tapaisiin katsomuksiin, joita yksikään vastuunalainen VSDTP:n ryhmä tai järjestö ei ole esittänyt missään määrin selvästi, täsmällisesti eikä virallisesti.

Tämän suunnan lehdistössä tavataan joka askelella milloin mainintoja siitä, että Venäjän nykyinen valtiojärjestelmä eroaa periaatteessa lokakuun-edellisestä järjestelmästä (ikään kuin me emme enää tarvitsisi vallankumousta vallataksemme poliittisen vapauden perusteet), milloin Venäjän sosialidemokraattien nykyisen taktiikan vertaamista siihen Euroopan sosialidemokraattien taktiikkaan, jota nämä ovat noudattaneet perustuslain oloissa, esimerkiksi siihen itävaltalaisien ja saksalaisten taktiikkaan, jota nämä noudattivat XIX vuosisadan 70-luvulla (ikään kuin Venäjällä jo olisi voimassa perustuslaki, niinkuin Miljukov väittää), milloin taas julkisen työväenpuolueen ja yhdistymisvapauden tunnuksen asettamista (tunnuksen, joka on paikallaan vain silloin, kun maassa ovat voimassa poliittisen vapauden yleiset perusteet ja perussäädökset sekä porvarillinen perustuslaki) ja niin edelleen ynnä muuta sellaista.

Kun tällaisissa oloissa kieltäydytään sosialidemokratian taktillisten tehtävien täsmällisestä määrittelystä sekä poliittisen tilanteen arvioinnista tahi lykätään tällaisen määrittelyn ja arvioinnin esittämistä, niin se merkitsee, ettei ainoastaan olla taistelematta aatteettomuutta, hajaannusta, masennusmieltä ja uskon puutetta vastaan, vaan suoranaisesti autetaan hajaantumista, se merkitsee, että välillisesti osallistutaan sellaisten katsomusten tukemiseen, mitkä likvi-doivat sosialidemokratian vanhat, puoluekantaiset, vallankumoukselliset päätökset.

Kuitenkin VSDTP:llä on puolueen antama täsmällinen vastaus näihin elintärkeisiin peruskysymyksiin. Tämä vastaus on annettu vuoden 1908 joulukuun päätöslauselmassa, joka on velvoittava puoluepäätöslauselma ja jota kukaan ei ole julistanut mitättömäksi.

Tämän päätöslauselman hyväksymisajasta kuluneet vuodet ovat vahvistaneet sen täysin oikeaksi — sen maininnat

itsevaltiuden luonteen muuttumisesta, liberalismiin vastavallankumouksellisuudesta j.n.e. sekä sen johtopäätöksen, että itsevaltius, vaikka se onkin uusinut itseään, on yhä olemassa, että vuoden 1905 vallankumouksen aiheuttaneet olosuhteet vaikuttavat yhä, että sosialidemokraattisen puolueen edessä ovat *entiset tehtävät*, jotka vaativat vallankumouksellista ratkaisua ja vallankumouksellista taktiikkaa. Duuman puhujalavan ja *kaikkien* laillisten mahdollisuuksien käyttämisen, jota VSDTP:n saman (vuoden 1908 joulukuun) konferenssin päätökset ehdottomasti vaativat, täytyy tapahtua *täydellisesti* tämän vallankumouksellisen taktiikan hengessä ja VSDTP:n vanhojen vallankumouksellisten tehtävien *nimessä*.

Sen vuoksi kehotamme kaikkia sosialidemokraattisia järjestöjä ottamaan vielä kerran tarkan käsittelyn kohteeksi tämän päätöslauselman, jonka VSDTP:n tammikuun konferenssi vuonna 1912 muuten varmisti, sekä *kehottamaan Lätinmaan sosialidemokratian edustajakokousta vahvistamaan selvästi tämän päätöslauselman*.

Kehotamme kaikkia tovereita kiinnittämään vakavaa huomiota „socialidemokraattisten järjestöjen” vuoden 1912 elokuun (likvidaattorien) konferenssin ei-puoluekantaiseen menettelyyn — se poisti päiväjärjestyksestä kysymyksen ajankohdan arvioinnista ja yleisten taktillisten tehtävien määrittelystä, avaten siten ovet selkosen selälleen kaikkinaiselle *luopumiselle vallankumouksellisista tehtävistä* (sillä tekosyillä, ettei vallankumous-„ennustuksia” ole näytetty toteen j.n.e.).

Me esitämme vastalauseemme varsinkin Bundille, joka näytteli niin suurta osaa elokuun konferenssissa ja joka IX konferenssissaan meni tässä vallankumouksellisista tehtävistä luopumisessaan aina demokraattisen tasavallan tunnuksen ja tilanherrojen maiden konfiskoimisvaatimuksen poistamiseen asti!

KYSYMYS VSDTP:n YHTENÄISYYDESTÄ

Mitä laajemmaksi työläisten taloudellinen ja poliittinen taistelu kehittyi, sitä pakottavammin he tuntevat yhtenäisyyden välttämättömyyden. Ilman yhtenäisyyttä työväenluokan taistelu ei voi olla menestyksellistä.

Missä tämä yhtenäisyys ilmenee? Ilmeisestikin *sosialidemokraattisen puolueen yhtenäisyydessä*. Kaikki latvialaiset sosialidemokraattiset työläiset kuuluvat sosialidemokraattiseen puolueeseen ja tietävät varsin hyvin, että tämä puolue on illegaalinen, maanalainen, ettei muuta puoluetta ole eikä voi olla.

Sen tähden ei voida kuvitellakaan *muuta* yhtenäisyyden *tosiasiallista* (ei suusanallista) toteuttamista kuin se, että työläiset itse toteuttavat sitä alhaaltakäsin, omissa maanalaisissa puoluejärjestöissään.

Lätinmaan sosialidemokraattien edustajakokouksen on tunnustettava selvästi juuri tällainen yhtenäisyyden vaatimus, jonka muun muassa esitti VSDTP:n Keskuskomitean vuoden 1913 helmikuussa pitämä neuvottelukokous.

Kun „Lutsh” otti *tällaisen* yhtenäisyyskehotuksen vastaan „leniniläistä puoluetta” irvailten, kun Bund („työväenliikkeen juutalaisten toimihenkilöiden” ominaisuudessa) torjui tämän kehotuksen, niin siten sekä „lutshilaiset” että bundilaiset *ovat todistaneet* kuuluvansa likvidaattoreihin.

Latvialaiset sosialidemokraattiset työläiset, jotka tunnustavat todella eivätkä vain sanoissa illegaalisen puolueen, eivät anna pettää itseään julkisilla yhtenäisyyden julistamisilla. Ken haluaa yhtenäisyyttä, tulkoon illegaaliseen puolueeseen!

SUHTAUTUMINEN LIKVIDAATTORUUTEEN

Likvidaattoruutta koskeva kysymys, joka ensin asetettiin puolueen päätöksissä ja ulkomaisessa lehdistössä, on nyt asetettu Venäjän kaikkien tietoisten työläisten ratkaistavaksi. Latvialaisten sosialidemokraattisten työläisten on myös pyrittävä siihen, ettei tässä kysymyksessä olisi mitään kieräilyjä eikä verukkeita, että se asetettaisiin selvästi, että sitä pohdittaisiin kaikin puolin ja ratkaistaisiin selvästi.

Riittää jo sellaisia taruja, että likvidaattorit ovat muka julkisen liikkeen miehiä. Nämä tarut on kumottu *tosiasioilla*, joilla on todistettu, että puolueen kannattajat, likvidaattorien vastustajat, ehdottomat maanalaisen toiminnan puoltajat, ovat *verrattomasti voimakkaampia* kuin likvidaattorit julkisen liikkeen *kaikilla* toiminta-aloilla.

Likvidaattoruus on maanalaisuuden, s.o. illegaalisen (ainoan olemassa olevan) puolueen, kieltämistä tai vähek-

symistä. Vain maanalainen puolue kehittää *vallankumouksellisen* taktiikan ja vie sen joukkoihin niin illegaalisen kuin *myöskin* *legaalisen* lehdistön kautta.

VSDTP:n joulukuussa 1908 ja tammikuussa 1910 tekemät päätökset, joita kukaan ei ole peruuttanut ja jotka ovat jokaiselle puolueen jäsenelle velvoittavia, ovat aivan selvästi ja täsmälleen tunnustaneet likvidaattoruuden sisällön juuri sellaiseksi ja ehdottomasti tuominneet likvidaattoruuden.

Siitä huolimatta „Nasha Zarja” ja „Lutsh” jatkavat likvidaattoruuden saarnaamista. „Lutshin” 15. (101.) numerossa ne sanoivat, että työläisten myötätunnon kasvu maanalaista järjestöä kohtaan *on murehduttavaa*. „Nasha Zarjan” 3. numerossa (maaliskuu, 1913) tuon artikkelin kirjoittaja (L. Sedov) korosti *vieläkin enemmän* likvidaattoruuttaan. Tämän tunnusti *yksinpä An’kin* „Lutshissa” (№ 95)!! Mutta vastatessaan An’ille „Lutshin” toimitus *puolustaa likvidaattori Sedovia*.

Latvialaisten sosialidemokraattisten työläisten on hinnalla millä hyvänsä saatava aikaan se, että Lätinmaan sosialidemokratian edustajakokous *tuomitsee jyrkästi „Nasha Zarjan” ja „Lutshin” likvidaattoruuden*. Näiden lehtien menettely on vahvistanut täydellisesti ja vahvistaa joka päivä oikeaksi sen likvidaattoruudesta tehdyn päätöslauselman, minkä VSDTP:n Keskuskomitean pitämä vuoden 1913 helmikuun neuvottelukokous hyväksyi.

KYSYMYKSEKSI KANNATUKSESTA, JOTA LÄTINMAAN
SOSIALIDEMOKRATIAN KESKUSKOMITEA ON ANTANUT
LIKVIDAATTORIEN KONFERENSSILLE JA LIKVIDAATTORIEN
ORGANISAATIOKOMITEALLE

Lätinmaan sosialidemokratian nykyinen Keskuskomitea väittää kannattavansa elokuun konferenssia ja Organisaatiokomiteaa VSDTP:n *yhtenäisyyden* nimessä eikä siksi, että ne ovat likvidaattorien laitoksia.

Sellainen vastaus saattaa tyydyttää vain lapsia, mutta Lätinmaan sosialidemokraattiset työläiset eivät ole lapsia.

Elokuun konferenssin järjestäjät kutsuivat *itse* siihen myös Plehanovia ja „Vperjod” ryhmää³⁶. Kumpikaan näistä ei osallistunut tammikuun konferenssiin, t.s. kumpikin

todisti teoissa eikä vain sanoissa olevansa *neutraalinen* virtausten välisessä taistelussa.

Entä mitä nämä neutraalit sosialidemokraatit sanoivat? Plehanov ja Aleksinski totesivat päättävästi elokuun konferenssin likvidaattorilaiseksi. Tämän konferenssin päätöslauselmat todistavat täydellisesti, että konferenssi oli luonteeltaan likvidatorinen. „Lutsh”, joka ilmoitti yhtyvänään kannattamaan elokuun konferenssin päätöksiä, saarnaa likvidaattoruutta.

Kenen mukana kulkevat Venäjän sosialidemokraattiset työläiset?

Sen osoittivat Duuman vaalit työväenkuuriassa sekä työväenlehdistöä koskevat tiedot.

II Duumassa bolshevikeilla oli 47% työväenkuuriasta (11 edustajaa 23:sta), III Duumassa 50% (4 edustajaa 8:sta), mutta IV Duumassa 67% (6 edustajaa 9:stä). Likvidaattoreita vastustavaa työväenlehdistöä („Pravdaa” ja Moskovan lehteä) on kannattanut 1.199 työläisryhmää, silloin kun „Lutshia” on kannattanut 256 työläisryhmää.

Lätinmaan sosialidemokratian nykyinen Keskuskomitea — latvialaisten vallankumouksellisten sosialidemokraattisten työläisten nimessä — kannattaa siis likvidaattoreita Venäjän sosialidemokraattisten työläisten ilmeistä enemmistöä *vastaan!*

Siitä on tehtävä loppu. Me kaikki tunnustamme maanalaisen puolueen ja vallankumouksellisen taktiikan. Meidän on tuettava tätä taktiikkaa ajavaa VSDTP:n Keskuskomiteaa, jonka takana on valtava enemmistö *niin* maanalaiseen toimintaan *kuin* julkiseenkin liikkeeseen osallistuvista Venäjän sosialidemokraattisista työläisistä.

KANSALLISUUSKYSYMYKSIÄ

Tämä kysymys, niin sen yleinen periaatteellinen asettaminen sosialismin kannalta kuin myös sen käytännöllis-organisatorinen puoli (oman puolueemme rakentaminen), vaatii pakottavasti sitä, että kaikki sosialidemokraattiset järjestöt käsittelevät ja ratkaisevat sen.

Likvidaattorien elokuun konferenssi vuonna 1912 — jopa neutraalin menshevikki Plehanovinkin tunnustuksen mukaan — *rikkoi* VSDTP:n ohjelman siinä mielessä, että se „*mukautti sosialismia nationalismiin*”.

Tosiaan, bundilaisten ehdotuksesta tämä konferenssi katsoi sallittavaksi „kansallisen kulttuuriautonomian” tunnuk- sen vastoin puolueen II edustajakokouksen tekemää päätöstä.

Tämä tunnus (jota juutalaisen nationalismin *kaikki porvarilliset* puolueet Venäjällä puolustavat) on risti- riidassa sosialidemokratian *internationalismin* kanssa. Demokraatteina me vihaamme ehdottomasti kaikkinaista, vähäisintäkin jonkin kansallisuuden sortamista, kaikkinaisia yhden tai toisen kansallisuuden erioikeuksia. Demokraat- teina me vaadimme kansakuntien vapaata itsemääräämis- oikeutta tämän sanan *poliittisessa mielessä* (ks. VSDTP:n ohjelmaa), s.o. eroamisvapautta. Me vaadimme kaikkien kansakuntien ehdotonta *tasa-arvoisuutta* valtiossa ja jokai- sen vähemmistökansallisuuden oikeuksien ehdotonta varje- lemista. Me vaadimme laajaa itsehallintoa ja autonomiaa alueille, joiden väliset rajat on säädettävä muun muassa myös kansallisen tunnusmerkin mukaan.

Jokaisen johdonmukaisen demokraatin ja semmitenkin sosialistin velvollisuus on kannattaa näitä vaatimuksia.

Mutta sosialistit eivät rajoitu yleisdemokraattisiin vaati- muksiin. Sosialistit *taistelevat porvarillisen nationalismin* kaikkea ja kaikkinaista, karkeaa ja hienoa ilmenemistä vastaan. Juuri sellainen ilmentymä on myös „kansallisen kulttuuriautonomian” tunnus, joka *liittää yhteen saman* kansakunnan proletariaattia ja porvaristoa, mutta *erottaa* toisistaan *eri* kansakuntien proletariaatin.

Sosialidemokraatit ovat aina olleet ja ovat *internationalismin* kannalla. Samalla kun me vaalimme kaikkien kan- sallisuuksien tasa-arvoisuutta maaorjuuttajilta ja poliisi- valtiolta, me emme kannata „kansallista kulttuuria”, vaan *internationaalista* kulttuuria, johon jokaisesta kansallisesta kulttuurista sisältyy vain osa, nimittäin: vain jokaisen kansallisen kulttuurin johdonmukaisen demokraat- tinen ja sosialistinen sisältö.

„Kansallisen kulttuuriautonomian” tunnus harhauttaa työläisiä kansakunnan kulttuuriyhtenäisyyden harhakuvalta, silloin kun todellisuudessa nykyään jokaisessa kansakun- nassa on vallitsevana tilanherrainen, porvarillinen tai pikku- porvarillinen „kulttuuri”.

Me vastustamme kansallista kulttuuria, silloin kun se on eräs porvarillisen nationalismin tunnuksista. *Me olemme*

loppuun saakka demokraattisen ja sosialistisen proletariaatin internationaalisen kulttuurin kannalla.

Yhtenäisyys *kaikkien* kansallisuuksien työläisten välillä kansallisuuksien mitä täydellisimmän tasa-arvoisuuden ja valtion mitä johdonmukaisimman demokratismin oloissa — se on meidän tunnuksemme samoin kuin koko kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian tunnus. Tämä aito proletaarinen tunnus ei synnytä valheellista harhakuvaa eikä illuusiota proletariaatin ja porvariston „kansallisesta” yhtenäisyydestä, silloin kun „kansallisen kulttuuriautonomian” tunnus ehdottomasti synnyttää sellaisen harhakuvan ja juurruttaa työtätekevien keskuuteen sellaisen illuusion.

Meille, latvialaisille sosialidemokraateille, jotka asumme maakunnassa, missä väestö on kansalliselta kokoonpanoltaan erittäin sekalaista, meille, joita ympäröivät latvialaisten, venäläisten, eestiläisten, saksalaisten y.m. porvarillisen nationalismin edustajat, — meille „kansallisen kulttuuriautonomian” tunnuksen porvarillinen valheellisuus on erikoisen selvä. Erittäin kallista meille on *kaikkien* kansallisuuksien työläisten kaikkien ja kaikkinaisten järjestöjen *yhtenäisyyden* tunnus, joka on jo kestänyt kokeen sosialidemokraattisessa järjestössämme.

„Kansallisen kulttuuriautonomian” tunnusta puolustellaan usein viittaamalla Itävaltaan. Tämän viittaamisen suhteen on otettava huomioon ensiksikin se, että jopa sellainenkin varovainen kirjoittaja kuin K. Kautsky on tunnustanut kansallisuuskysymyksen itävaltalaisen pääteoreetikon Otto Bauerin katsantokannan (hänen kirjassaan: „Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia”) kansallisen momentin *liioitteluksi* ja internationaalisen momentin *tavattomaksi väheksymiseksi* (ks. K. Kautsky: „Nationalität u. Internationalität” *). Siitä on olemassa venäjänkielinen käännös); — toiseksi se, että meillä ovat „kansallista kulttuuriautonomiaa” tähän saakka puolustaneet *vain* bundilaiset yhdessä kaikkien juutalaisten porvaripuolueiden kanssa, silloin kun *sekä* Bauer *että* Kautsky *eivät tunnusta* juutalaisille kansallista autonomiaa, ja Kautsky (samassa teoksessaan)

* — K. Kautsky: „Kansallisuus ja kansainvälisyys”. *Toim.*

sanoo suoraan, että itä-Euroopan (Galitsian ja Venäjän) juutalaiset ovat *kasti* eivätkä kansakunta; — kolmanneksi se, että Itävallan sosialidemokraattien Brünnin kansallisuusohjelmakaan (vuodelta 1899)³⁷ ei tunnusta täydelleen eksterritoriaalista (persoonallista) kansallisuusautonomiamia, mennen vain niin pitkälle, että vaatii saman kansallisuuden kaikkien kansallisten alueiden liittoa koko valtakunnan mitassa (Brünnin ohjelman 3. §); — neljänneksi se, että tämäkin, ilmeisen kompromissinen (ja internationalismin kannalta epätydyttävä) ohjelma on kärsinyt *täydellisen fiaskon* itse Itävallassa, koska kompromissi ei tuonut sopua, vaan johti tshekkiläisten separatistien erkanemiseen; — viidenneksi se, että nämä tshekkiläiset separatistit, jotka koko Internationale tuomitsi yksimielisesti Kööpenhaminan kongressissa, julistavat bundilaisten separatismien olevan heille läheistä (ks. „Der čechoslavische Sozialdemokrat“ * № 3, separatistien äänenkannattajaa, jonka voi saada ilmaiseksi *Prahasta*, os. *Prag*, Hybernska 7); — kuudenneksi se, että itse Bauer vaatii eri kansallisuuksien poliittisten sosialidemokraattisten järjestöjen yhtenäisyyttä *paikkakunnilla*. Itse Bauer pitää ristiriitaisena ja kestäättömänä sitä Itävallan puolueen „kansallista järjestörakennetta”, mikä nyt on johtanut puolueen *täydelliseen hajaannukseen*.

Sanalla sanoen Itävaltaan viittaaminen puhuu bundilaisia *vastaan* eikä heidän *puolestaan*.

Yhtenäisyys alhaalta käsin, kaikkien kansallisuuksien sosialidemokraattisten työläisten täydellinen yhtenäisyys ja yhteenliittäminen kaikissa paikallisissa työväenjärjestöissä — sellainen on meidän tunnuksemme. Alas porvarillinen petollinen ja kompromissihenkinen „kansallisen kulttuuriautonomian” tunnus!

Puolueemme rakenteessakin me *vastustamme* federalismia, me kannatamme kaikkien kansakuntien sosialidemokraattien paikallisjärjestöjen (emmeä ainoastaan keskusjärjestöjen) *yhtenäisyyttä*.

Edustajakokouksen on hylättävä sekä kansallisen kulttuuriautonomian tunnus että federaatioperiaate puolueen

* — „Tshekkoslovakilainen Sosialidemokraatti”. *Toim.*

rakennustyössä. Latvialaisten sosialidemokraattien täytyy pysyä uskollisina sosialidemokraattiselle internationalismille niinkuin puolalaiset sosialidemokraatit ovat pysyneet ja niinkuin Kaukasian sosialidemokraatit ovat pysyneet koko ajanjakson 1898—1912 (kaikki puolueen historian 14 vuotta).

Kirjoitettu toukokuussa 1913

*Julkaistu ensi kerran
latvian kielellä erillisenä painoksena
„Biletens Latwijas Sozialdemokratijas
Ahrsemju Grupu Biroja Isdebums”
8. numerosta*

*Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran v. 1929
V. I. Leninin Teosten 2.—3. painoksessa,
XVII osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan